

emcdda.europa.eu

ПОСЛАНИЕ

Волфганг Гьотц, Директор на Европейски център за мониторинг на наркотиците и наркоманиите

По повод представянето на
Годишния доклад 2006 за състоянието на проблема с наркотиците в Европа
Час и дата: 11:00 ч. СЕВ – 23.11.2006

Представянето на новата стратегия на ЕС в областта на наркотиците (2005–2012 г.) е важна стъпка напред в предприеманите от Европа ответни мерки срещу проблема с наркотиците. Стратегията и плана за действие към нея (2005–2008 г.) са конкретни примери за увеличаващия се консенсус, който съществува между държавите-членки и подчертават техния общ ангажимент за сътрудничество и съгласувани действия в тази област. Но този консенсус не свършва дотук. Въпреки че националните политики остават прерогатив на отделните страни и че все още съществуват различия в тях — които съживяват дебата на европейско равнище — в принципните позиции много по-трудно могат да бъдат открити различия. Като цяло днес страните все повече следват една и съща посока.

Почти всички европейски страни вече структурират своите политически инициативи в рамките на цялостни национални стратегии или планове за действие в областта на наркотиците. В задълбочен анализ на политиката в областта на наркотиците днес ние отчитаме явни признаци на разширяване на обхвата на тези стратегии с включването и на законни вещества, водещи до зависимост, като алкохол, цигари и лекарства, наред с незаконните наркотици ⁽¹⁾. Над две трети от проучените страни днес или изрично цитират и двата вида вещества в своите политически документи в областта на наркотиците, или правят връзка със законните вещества в контекста на превенцията и лечението. Това е един съвсем навременен развой, тъй като едновременната употреба на законни и/или незаконни вещества ("употреба на няколко вида наркотици") става все по-често наблюдавана сред нарко-културата в Европа.

Днес EMCDDA е изправен пред предизвикателството да извършва наблюдение над много по-широк спектър от вещества в сравнение с преди десет години. Лечебните услуги третират по-голямо многообразие от проблеми, свързани с употребата на стимуланти и на повече от един наркотик от когато и да е било, и отчитат значително припокриване на проблемите, свързани с наркотици и алкохол. Една обща тема, присъстваща в целия тазгодишен доклад е належащата нужда от разработване на политики и инициативи, които адекватно отговарят на сложния и многостранен характер на проблема с наркотиците днес. В частност употребата на повече от един наркотик поставя големи предизвикателства пред системите за наблюдение на наркотиците, които традиционно са фокусирани върху употребата на отделни вещества. Разработването на нови методики за изучаването на този вид употреба на наркотици трябва да бъде на едно от първите места в бъдещия ни дневен ред, за да отговорим на нуждите на нарастващия брой хора, чиито проблеми се коренят в употребата на няколко вида наркотици.

Освен наблюдение на положението в момента, нашите главни задачи включват следене за появата на нови видове наркотици и прогнозирането на бъдещите заплахи

за общественото здраве. Обикновено новите форми на употреба на наркотици най-напред се разпространяват сред малко на брой лица, в малки групи от хора или в отделни райони или социални среди. Нашата цел е бързо да установяваме появата на нови вещества и зараждащи се тенденции, като ги откриваме преди да се превърнат в сериозен проблем.

През 2005 г. в EMCDDA и Европол чрез системата ни за ранно предупреждение ⁽²⁾ за първи път са получени официални сведения за общо 14 нови психоактивни вещества. Значим въпрос в тази връзка е появата и бързото разпространение на новото вещество mCPP — 1-(3-хлорофенил) пиперазин — което се идентифицира от държавите-членки по-масово от което и да е друго ново психоактивно вещество откакто през 1997 г. започнаха наблюденията с тази система. В разстояние на една година mCPP се появи в 20 държави-членки на ЕС, Румъния и Норвегия, като често се предлага на пазара като „нов вид екстази“. Това е един пример за това как хората, които се занимават с производството на незаконни наркотици постоянно търсят новости под формата на нови химически вещества, които да предложат на потенциалните потребители. Системата за ранно предупреждение е важен механизъм за намеса в един процес, в който здравето на младите европейци е изложено на риск от хора, които преследват единствено печалбата.

През 2005 г. EMCDDA лансира също и пилотния проект E-POD (Европейски перспективи в областта на наркотиците), чиято цел е да спомогне за откриването, проследяването и изясняването на зараждащи се тенденции в областта на наркотиците в Европа ⁽³⁾. Първият доклад ⁽⁴⁾ по този проект отбелязва явното увеличение след 1990-те години на достъпността и употребата на халюциногенни („магически“) гъби. Като насочва по този начин вниманието върху конкретни вещества, проектът E-POD ще играе ролята на пан-европейски радар за нови модни наркотици и ще помага на страните бързо и ефективно да предприемат ответни мерки срещу тяхната употреба и свързаните с това рискове за здравето.

И накрая няколко думи за метамфетамин - един наркотик, който се свързва с тежки последици за общественото здраве по целия свят. В Европа проблемите, свързани с този наркотик все още са ограничени само в няколко страни, но през последната година се е увеличил броят на страните, които отчитат конфискации, което ясно подчертава необходимостта от по-интензивно наблюдение на онези групи от населението, които са изложени на най-висок риск.

Така стигнахме до предложението на Европейската комисия от 2005 г. за преформулиране на първоначалната мисия, с която бе учреден EMCDDA, за да може той да се изправи пред тези нови предизвикателства. Например преработеният регламент предвижда центърът да отчита и новите форми на употреба на наркотици, особено на употребата на повече от един наркотик, включително комбинираната употреба на законни и незаконни психоактивни вещества.

Всеобщият дебат по проблема с наркотиците не е лишен от риторика относно необходимостта от прилагане на балансиран и основан на факти подход към наркотиците. В Европа тази риторика се превръща в реалност вероятно повече от където и да било другаде. Новата стратегия на ЕС в областта на наркотиците и първият план за действие към нея са подкрепени от съществуващия консенсус между страните за намаляване както на предлагането, така и на търсенето. Налице е също така категорично съгласие за значението на събирането и предоставянето на информация, разпространението на добри практики и необходимостта да се ползват научни факти когато трябва да се вземат трудни решения за действия, които в най-пълна степен отговарят на интересите на гражданите. Европейската комисия, с подкрепата на EMCDDA, ще направи оценка на текущия план за действие, като използва точно такъв вид факти.

Стратегиите и плановете за действие на ЕС в областта на наркотиците през изминалите години спомогнаха за стимулиране на националните власти, за придаване на допълнителна стойност на националните политики, и в резултат от това доведоха до по-голяма увереност и единство на общия европейски глас по въпросите на наркотиците. EMCDDA се стреми да съдейства за информираното вземане на политическите решения, като предоставя обективни и научно обосновани анализи на наличната информация за явленията наркотици в Европа.

Лесно може да се изпадне в униние при мисълта за проблемите, които употребата на наркотици създава на отделни европейци, на техните семейства и на общностите, в които те живеят. Това, което носи по-голям оптимизъм е, че в Европа днес ние не само познаваме положението по-добре, но и водим по-рационален, открит и информиран диалог от когато и да е било преди по въпросите на наркотиците.

(¹) Избрана тема: 'European drug policies: extended beyond illicit drugs?' <http://issues06.emcdda.europa.eu>

(²) Функционира по силата на Решение на Съвета 2005/387/JHA от 10 май 2005 за обмен на информация, оценка на риска и контрол над новите психоактивни вещества (*Официален вестник*, L 127, 20.5.2005).
Вижте също <http://www.emcdda.europa.eu/?nnodeID=17869>

(³) Инициран в контекста на плана за действие на ЕС в областта на наркотиците (2005–2008), който предвижда осигуряването на „ясна информация за зараждащи се тенденции и модели на употреба на наркотици и наркопазари” .

(⁴) 'Hallucinogenic mushrooms: an emerging trend case study' <http://www.emcdda.europa.eu/?nnodeid=7079>